

Betreft: vergadering van Opinieronde 5 (openbaar gedeelte)
Datum: woensdag 12 december 2012
Tijd: 14.30 uur
Locatie: Kamer van Lelystad, Provinciehuis, Visarenddreef 1 in Lelystad

Aanwezig zijn:

de heren E.F. Kunst (voorzitter), J.N. Simonse (SGP), J. de Reus (VVD), S. Miske (Groen Links), Van Ginkel (PVV), R. Siepel (CU), A. Stuivenberg (SP), M. Rijsberman (D66), P.T.J. Pels (PvdA), D. Rensema (50 Plus), S.J. Kok (D'66) en R. Kalk (rondegriffier) en de dames M. Luyer (CDA), M.C. Bax (PvdD)

Ook aanwezig is:

gedeputeerde M.J.D. Witteman

De voorzitter heet de aanwezigen welkom, ook de gedeputeerde en een aantal mensen van BZK.

Onderwerp van discussie is de nota samenvoeging provincies. De Statenleden worden uitgenodigd om procesgerichte en inhoudelijke vragen te stellen.

Betreft: Discussienotitie samenvoeging - openbaar gedeelte

Het CDA vindt de materie complex en wil graag een nadere toelichting.

Ook het SGP vraagt om een toelichting. Voor de nuancering wil de fractie het eerste deel van de vergadering in openbaarheid voeren, en daarna in beslotenheid verder gaan.

De gedeputeerde wijst op het openbare karakter van de vergadering. Het feit dat er andere overheden aanwezig zijn, hoeft niet slecht uit te pakken voor Flevoland.

De VVD wil minimaal van de gedeputeerde horen wat de procesgang is geweest en pleit ook om de vergadering in twee gedeeltes te houden, een openbaar gedeelte en een besloten gedeelte over de strategie.

De voorzitter besluit om de vergadering te starten in openbaarheid. Zodra er behoefte aan is, kan in beslotenheid verder vergaderd worden.

De gedeputeerde wil in eerste termijn drie actuele gebeurtenissen naar voren brengen.

Ten eerste een tweetal verslagen: het verslag verkenningen met Flevolandse gemeenten en het verslag van een gesprek d.d. 5 december van de gedeputeerde met de Commissaris bij minister Plasterk.

Het eerste verslag: Er is een rondgang gemaakt met bestuurders langs de zes betrokken gemeenten om de mogelijkheden af te tasten voor een gezamenlijk Flevolands standpunt over het voornemen van het kabinet om te komen tot opschaling van provincies. Alleen het gesprek met Almere moet nog gevoerd worden. De gemeenten stelden de getoonde betrokkenheid op prijs. Er is afgesproken om het contact in de toekomst voort te zetten. Binnen de zes gemeentes zijn grote verschillen in posities, maar er is wel overeenstemming over de richting die men uit wil. Er is grote tevredenheid over de manier waarop de provincie nu georganiseerd is. De korte lijnen bieden veel voordelen en geven geen aanleiding voor verandering. Als de Statenleden van mening zijn dat de huidige situatie goed voldoet, zal daarover snel overeenstemming met gemeenten te bereiken zijn. Over de Randstadfusie lopen de standpunten uit elkaar. De Noordoostpolder zou bij de Randstad komen of bij een andere provincie. Bij deze beslissing zouden de inwoners betrokken moeten worden. Urk, Lelystad en Almere neigen naar aansluiting bij de Randstad, maar zien grote nadelige gevolgen van de provinciale herindeling op dossiers. Lelystad zou niet meer de hoofdstad zijn. De schaa sprong Almere kan dan anders beoordeeld worden. Er is duidelijkheid gewenst over de mogelijke gevolgen. Zeewolde neemt een andere positie in en wijst aansluiting bij de Randstad af. De gedachten gaan eerder uit naar belangrijke partners als Harderwijk en Ermelo. Dronten heeft ook een tweezijdige oriëntatie en twijfelt. Het uitgangspunt van alle zes gemeentes is dat men de huidige situatie wil behouden.

Aan de hand van de discussienota worden de mogelijkheden voor een referendum bekeken. Men heeft bezwaren als dat wordt gekoppeld aan de gemeenteraadsverkiezingen. De optie van een gemeente Flevoland is voor betrokken gemeentes onbespreekbaar.

Wat betreft het tweede verslag van een gesprek d.d. 5 december van de gedeputeerde en de Commissaris bij minister Plasterk: Flevoland was de eerste van de drie provincies die op gesprek kwamen over het voornemen om te komen tot opschaling van de provincies. Volgens de minister is deze wens vooral ingegeven om te komen tot minder bestuurlijke drukte in de Randstad. Mede door het dominanter worden van de Europese schaal zou het aantal bestuurslagen in Nederland moeten veranderen. Dit is een eerste stap om uiteindelijk te komen tot vijf landsdelen. De Flevolandse delegatie heeft aangegeven sceptisch te zijn omdat het niet de eerste keer is dat dergelijke plannen ter tafel komen en heeft voorlopig verwezen naar het coalitieakkoord dat niet voor niets "Zelfstandig en uniek" is genoemd. We hebben duidelijk aangegeven te willen praten over de inhoud en de gevolgen van een ander bestuur voor de toekomst van Flevoland. We hebben aangegeven dat de gedeputeerde voor de minister het aanspreekpunt is als het gaat over bestuurlijke zaken. De doelstelling van het kabinet is om de drie provincies Utrecht, Flevoland (inclusief Noordoostpolder) en Noord-Holland samen te voegen tot één Randstadprovincie met ingang van april 2015 om aan te sluiten op de Staten verkiezingen in maart 2015. Er zit veel druk op de procedure. De Eerste Kamer moet in het najaar van 2014 een besluit nemen. We hebben de minister gewezen op de actieve informatieplicht die de gedeputeerde heeft naar de Staten. Aanstaaende vrijdag neemt het kabinet een besluit over het inzetten van deze procedure. De minister heeft laten weten het overlegtraject in twee maanden te willen afronden. Hij wil in gesprek gaan met de besturen van de betrokken provincies, de betrokken gemeenten en het maatschappelijk middenveld. Wij hebben van onze kant aangegeven dat een referendum over dit onderwerp niet kan worden uitgesloten. De minister vindt dit onwenselijk omdat de uitkomst negatief zou kunnen zijn voor de plannen.

De minister heeft duidelijk gemaakt dat het kabinet er veel belang aan hecht om de bestuurlijke herindeling naar vijf landsdelen te laten slagen. Er zijn zware afspraken gemaakt in de coalitie over dit eerste traject in de bestuurlijke herindeling.

Er is kort gesproken over financiën. We hadden berekend dat de samenvoeging van drie naar één provincie een korting van ongeveer 40 miljoen euro per jaar zal betekenen.

Nog een recente gebeurtenis is de mededeling dat de Eerste Kamer met algemene stemmen een motie heeft aangenomen die de regering verzoekt om de voornemens tot opschalen te onderbouwen middels een integrale visie op modernisering van bestuurlijke organisaties. De Eerste Kamer verlangt een sterkere inhoudelijke onderbouwing. Hier kunnen wij ons als provincie bij aansluiten. Tot nu toe gaat het gesprek vooral over structuur en te weinig over inhoud.

De voorzitter geeft het woord aan de Statenleden.

De SGP bedankt de gedeputeerde voor zijn toelichting. Het bestuur van de provincie Flevoland kenmerkt zich door een platte organisatie met korte lijnen die de burgers, bedrijven en gemeenten op een efficiënte en effectieve manier bedient. De SGP is tegen een referendum en wil de beslissing overlaten aan de Staten. Zij zijn immers de gekozen volksvertegenwoordiging. De fractie wil het gesprek aangaan op basis van inhoud. Een fusie op basis van bedrijfsvoering is van een andere orde en kan zeker de moeite waard zijn.

Voor de VVD is het coalitieakkoord "Zelfstandig en uniek" helder. Flevoland is een ontwikkelprovincie zonder bestuurlijke drukte, een provincie nieuwe stijl met geheel andere problemen dan bijvoorbeeld Noord-Holland. De provinciale fractie is het over deze kwestie oneens met de landelijke fractie. Er is wel eensgezindheid over het voornemen om door te pakken naar vijf landsdelen met een echte opschaling van bestuur. Het huidig voorstel om drie provincies samen te voegen is echter onvolledig. De waterschappen zijn niet meegenomen. De motie van de Eerste Kamer is een welkome aanvulling om te komen tot een inhoudelijke discussie over de bestuurlijke herindeling. Het plan om binnen twee maanden met alle betrokkenen te praten is onrealistisch. De VVD wil op een kritische doch constructieve manier met de plannen omgaan.

Het CDA is onaangenaam verrast door het voornemen van het kabinet en vindt het onverantwoord om met het samenvoegen van de drie provincies vooruit te lopen op de bestuurlijke herindeling. Het tijdsplan is veel te ambitieus en geeft een grote kans op impasse en stagnatie. Terwijl het doel juist is te komen tot een slagvaardig en flexibel bestuur. Als deze strategie niet slaagt, zal het veel schade opleveren voor het bestuur. Het CDA wil wel een maatschappelijke discussie voeren over de inrichting van het midden bestuur maar vindt het vanuit het perspectief van de provincie Flevoland ongewenst om nu de drie provincies samen te voegen. Met deze plannen wordt het democratisch gehalte van het bestuur uitgehold omdat de afstand tussen burgers en bestuur veel groter wordt. De voorliggende notitie helpt ons om het speelveld te bepalen en om spelregels af te stemmen. Het zal vooral een politiek proces zijn waarbij het moet gaan over de inhoud. Het provinciaal coalitieakkoord biedt een duidelijke visie. Een zelfstandig Flevoland met korte lijnen heeft het meeste te bieden. Meewerken aan de opschaling is niet in het belang van de provincie Flevoland.

D'66 is onder de indruk van de ambitie van het kabinet. De snelheid van het proces mag echter niet ten koste gaan van de zorgvuldigheid. Aan een Randstadprovincie kleven voor- en nadelen voor Flevoland. Belangrijk is dat Flevoland blijft meepraten om invloed te houden en voorwaarden te kunnen stellen voor de samenvoeging. D'66 wil dat de inwoners invloed hebben op de keuze. De politiek moet het mogelijk maken dat er een referendum kan plaatsvinden.

De SP merkt op dat er al veertig jaar nagedacht wordt over de bestuurlijke herinrichting. Het belang van de burger hoort hierbij voorop te staan. De SP is voorstander van korte lijnen met de burgers zoals in Flevoland het geval is. Daarom heeft de partij als motto voor het verkiezingsprogramma gekozen: "Flevoland de schaal van de toekomst". Flevoland kan een voorbeeld zijn voor andere provincies om de legitimatie van het bestuur dicht bij de burger te leggen. Samenwerking is een belangrijk motto. 50 Plus voorziet bestuurlijke chaos als de plannen te snel worden doorgevoerd. De samenwerking kan beter rustig worden opgebouwd. Er is al eerder sprake geweest dat Flevoland uit elkaar zou vallen. De bevolking is daar toen tegenin gegaan.

Ook de CU memoreert dat dit niet de eerste keer is dat het voortbestaan van de provincie ter discussie staat. De CU vindt dit een ondoordacht voornemen vanuit de overheid. Centraal zou moeten staan wat de burgers van de overheid verwachten qua dienstverlening en organisatie. De motie vanuit de Eerste Kamer kan helpen om helder te krijgen welk maatschappelijk probleem het kabinet wil oplossen met dit voornemen. De fractie onderkent niet het vermeende probleem van bestuurlijke drukte in Flevoland. De CU onderschrijft het verkiezingsmotto van de SP "Flevoland de schaal van de toekomst". Vanuit strategisch oogpunt begrijpen wij het aangaan van een gesprek met de minister. Hij moet echter met goede argumenten komen. Ondertussen kunnen wij op basis van een maatschappelijk debat komen tot een goed onderbouwd gezamenlijk Flevolands standpunt.

Voor de PvdD is het niet waarschijnlijk dat de samenvoeging in het belang zal zijn van de burgers. De afstand tot de burger zal groter worden en de provincie zou haar identiteit kunnen verliezen. Het zou goed zijn om een commissie in het leven te roepen met leden van PS en GS. De fractie pleit voor een bindend referendum over dit onderwerp. Een open discussie met het rijk is goed, maar de partij heeft weinig vertrouwen in de uitkomst hiervan.

Groen Links onderschrijft de standpunten van het coalitieakkoord. Opschalen is alleen bespreekbaar als het aantoonbare voordelen voor de inwoners oplevert. Tot op heden hebben we alleen financiële redenen gehoord. De voorziene besparingen zouden echter pas op lange termijn haalbaar zijn.

De SP interrumpeert en constateert dat elke samenvoeging tot nu toe heeft geleid tot het uitgeven van meer geld.

Groen Links is hiervan op de hoogte. Vergroting leidt meestal tot kostenverhoging en niet tot kostenreductie. Dat is een aanvullende reden om het niet te doen. De fractie vraagt zich af welk probleem we met dit besluit zouden oplossen. Kijkend naar de planning die de minister voor ogen heeft, moeten we constateren dat het proces niet zorgvuldig zal kunnen verlopen. De partij vindt een referendum niet wenselijk. Het zou niet bindend zijn en daarmee valse hoop wekken. Groen Links vindt het goed als er een referendumverordening komt, maar wel op een zorgvuldige manier via de normale procedure.

De PVV merkt op dat in de vorige kabinetsperiode een motie van de PVV is aangenomen waarbij geen meerderheid werd gehaald voor een Randstadprovincie. De PVV vindt dat er alleen sprake kan zijn van samenvoeging als de bevolking via een referendum aangeeft dit te willen. De partij is wel voor vergaande samenwerking als dat voor de provincies financiële en bedrijfsmatige voordelen oplevert.

Verslag

Bladnummer

4

De PvdA merkt op dat de discussie over het bestaansrecht van Flevoland al oud is. Er wordt al op een grensoverschrijdende manier samengewerkt. Hiervoor zijn geen nieuwe structuren nodig. Het opsplitsen van Flevoland of het opgaan in een grotere provincie zou veel bestuurlijke energie kosten. Dat is niet in het belang van de bewoners van onze provincie die nog in een ontwikkelingsfase zit. Flevoland is een efficiënt en effectief opererende provincie. De huidige schaal voorkomt bestuurlijke drukte en overmatige bureaucratie. In het regeerakkoord ontbreekt een visie om te komen tot de landsdelen. Er is nu geen aanleiding om een uitzondering te maken voor het samenvoegen van de drie provincies. Het is aan de minister om aan te tonen dat de bestuurlijke herindeling een meerwaarde zal hebben voor de inwoners van Flevoland, zowel inhoudelijk als procesmatig. De fractie is voorstander van een brede maatschappelijke discussie over dit onderwerp in Flevoland.

De gedeputeerde geeft een korte reactie. Er zijn weinig vragen gesteld. De verschillende standpunten zijn goed over het voetlicht gebracht. Op dit moment zijn er geen punten waar het college iets van zou moeten vinden. Het volgende overleg met de minister is in januari 2013, in het kader van de Arhi-procedure. Het college wil het gesprek in gaan met een stevig, goed verdedigbaar standpunt vraagt de Statenleden om hierbij van dienst te zijn. Als het kabinet dit besluit neemt, zitten we in de Arhi-procedure. Vanaf dat moment kunnen we als provincie niet meer alles zelfstandig doen maar moeten we zaken afstemmen met de samenwerkingspartners. Daarom hecht het college eraan om snel en zorgvuldig een besluit te nemen. Er worden nu lijsten gemaakt voor gesprekken met de provincies, colleges van alle gemeenten en het maatschappelijk middenveld, vooral landelijk. De gedeputeerde vraagt de Statenleden om bewonersorganisaties die willen meepraten aan te melden. Hij kan de minister er dan op wijzen dat hij ook met de inwoners van de provincie moet spreken.

De voorzitter vraagt of er behoefte is aan een tweede termijn. Daar is geen behoefte aan. De meerderheid van de Statenleden wil in beslotenheid verder vergaderen. Aldus wordt besloten. Het verzoek is of een drietal ambtenaren aanwezig wil blijven bij het besloten gedeelte als ondersteuning voor de gedeputeerde. Het gaat om Jacobien Kamphof, Enno Strating en Hans Broekhuizen. De vergadering wordt gesloten om de overige de toehoorders de gelegenheid te geven de zaal te verlaten.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van Provinciale Staten gehouden op 16 januari 2013

de griffier,

de voorzitter,